

COSINZEANA

REVISTA · ILUSTRATA · ÎNTEMELIATA
 ÎN · 1911 · APARE · LA · 10 · SI · 25 · ALE
 FIECAREI · LVNI · DIRECTOR :
 SEBASTIAN · BORNEMISA

ABONAMENTUL:
 PE UN AN 120 LEI — 1/2 AN 60 LEI
 ÎN STREINĂTATE 200 LEI PE AN
 EXEMPLARUL 5 LEI

REDACTIA · SI · ADMINISTRATIA
 CLUJ · PIATA · CVZA-VODA · 16

Corul măestrului Vidu

Consecvent programului ce ne-am impus la reorganizarea revistei, am promis să fim cronicari fideli ai tuturor acțiunilor culturale și naționale din toate provinciile țării, înlesnind și pe această cale cunoașterea reciprocă a unor cetățeni proveniți din trei împărății. În urmărirea acestui program al nostru ne-am aruncat privirea și în mândrul nostru Banat, arătând câteva momente din cultura poporului nostru de acolo, vrednică de toată lauda și care merită să fie imitată și în celelalte părți ale țării. În cele ce urmează ne vom ocupa de corul din Lugoj, cunoscut astăzi sub denumirea „corul lui Vidu”, care a avut o influință nespuse de mare în răspândirea dragostei față de muzică și cântare. În afară de aceasta ne simțim obligați și față de persoana măestrului Vidu, care anul trecut a împlinit 40 de ani de dascălie și 25 de ani ca dirigent al acestui cor.

Bazele renumitului cor de astăzi al lugojenilor sunt foarte vechi. Adunarea bisericească din Lugoj hotărăște încă la anul 1840 a plăti unui profesor din Timișoara 200 floreni — sumă foarte mare pe acea vreme — ca să instrueze pe lugojenii trimiși acolo în cântarea pe note. Aceasta este cea dintâi încercare de acest fel în întreaga Transilvanie.

La sărbătorile Paștilor anului 1841 acești lugojeni au cântat deja în biserică cu așa succes, încât după liturgie toți credincioșii i-au așteptat în naia bisericii pentru a-i felicita și a-le mulțumi pentru plăcerea ce le-au procurat-o!

În Lugoj au continuat cultivarea cântării bisericești, angajând un profesor local, întâi un neamț, apoi un ceh, procurându-și partituri dela Carloveț și Moscova, iar cântările lumești din vechiul Regat și Bucovina.

În anul 1857 intervine în viața corului acesta bisericesc o mică stagnare, provocată de supărarea ierarhiei bisericești sârbe, pentru motivul că a îndrăznit să cânte la instalarea episcopului unit A. Dobra.

La 1860 corul reinvie din nou, iar la 1861, cântă la instalarea prefectului județului Caraș, Emanoil Gojdu — marele mecenat de mai târziu al neamului — care, după cronica corului scrisă de regretatul Coriolan Bredicianu, de unde luăm

aceste date — sub impresia cântării a rostit următoarea cuvântare:

„Fraților, ați auzit cântarea „Deșteaptă-te române.” Aceasta să vă fie rugăciunea și de dimineață când vă sculați și de seara când vă culcați.”

Lugojenii au respectat acest sfat alui Emanoil Gojdu până în ziua de astăzi, deși după plecarea lui Gojdu die Lugoj, evenimentele politice nu au fost deloc favorabile.

La 1872 se redactează statutele în baza cărora înființează corul și

Maestrul Vidu

vestitul compozitor lugojan și conducătorul corului din Lugoj, care a fost în anul trecut sărbătorit din prilejul jubileului său de 25 ani

astăzi, dar care nu se aprobă până la 1877.

Încă în această epocă corul din Lugoj începe să facă excursiuni pe sate; după venirea în Lugoj a măestrului Ion Vidu (1888) și preluarea conducerii corului de d-sa (1888), concertarea pe sate devine o regulă, fapt care a revoluționat toate spiritele. Nu mai departe ca la 1900 erau în Bănat 120 de coruri sătești. Astăzi numai acele sate nu au cor cari nu și-au putut reface încă surescenența forțelor pierdute în marea război mondial. De pe la anii 1900 țăraniii bănățeni au început să cultive cu multă dragoste și ambiție muzica instrumentală, numită „fanfară”, din cari am arătat una cetitorilor noștri.

Viața liberă națională, până acum a influențat în bine frumoasele începuturi culturale din Banat. Anul trecut a lua ființă „Asociația corurilor și fanfarelor bănățene” cu sediul în Lugoj, cu scopul de a le strânge pe toate într'un mănunchiu și a le da o directivă și sprijin unitar, cunoscut fiind acum rolul extrem de important al corurilor pentru dezvoltarea spiritului de solidaritate și de propășire culturală.

Datorită populației conștiente a Lugojuului și muncii neobosite a măestrului Vidu, Lugojuul are aspectul unui oraș italian, în care toată lumea e veselă și cântă. În biserica Lugojuului, la sărbători mari cântă corul lui Vidu, în Dumineci cântă alternativ elevii școalelor și orfanii din război din orfelinatul județean. Pentru că sentimentele alese nu se ivesc izolat, ci în buchet. Așa și inima Lugojenilor este un buchet din cele mai alese flori; orfanii lor sunt cei mai îngrijiți din toată țara.

Și cum e Lugojuul, așa e și Bănatul. O grădină plină cu flori, în care se lucrează fără odihnă, cultivând binele și frumosul.

I. B.

Lacrimă.

*La fereastră, spre grădină
Stă copila visătoare
Lângă-o glastră înflorită,
Floare albă, lângă floare.*

*Trandafiri, garoafe roșii
Șopotesc ș'adorm în pace,
Numai vântul cântă'n taină
Pe când toată firea tace...*

*Și cum stă, privind departe
În adânce zare-albastră,
Din pleoapa-i visătoare
Cade-o lacrimă pe glastră...*

T. Bugnarlu.

Mincinos.

*Când îți ceream vre-o sărutare
Îmi ziceai că... nu-i frumos;
Și-azi, de renunț, de ce prea tare
Mă cerți și-mi spui că-s mincinos?!*

G. Ponetti.

Un Mecena al egiptologiei

Lordul Carnarvon, descoperitorul mormântului Faraonului Tuthankamon, care i-a adus atâta celebritate a murit la Cairo la 5 April, în urma unui erisipel, provocat de o mușcătură de muscă. Dela începutul boalei, pellahșii (preoții egipteni) au manifestat cea mai vie îngrijorare pentru viața unui om, care violează groapa unui faraon, protejat de numeroase divinități.

Lordul Carnarvon s'a născut la 1866, sportist favorit, a fost o personalitate cunoscută la toate hipodromurile mari, înainte de a se pasiona pentru archeologie.

Marea sa avere — el avea mai mult de 3 milioane de franci venit anual înainte de războiu — i-a permis, să întreprindă pe cheltuiala sa săpături considerabile, pentru cari i-și asociase pe d. Howard Carter, fost inspector general al serviciului de antichități din Egipt.

Prima sa campanie dela 1907—1911 i-a dăruit mai multe descoperiri însemnate la intrarea în Valea

Lordul Carnarvon
descoperitorul mormântului faraonului Tutankhamon, care a murit nu mult după descoperire mușcat de-o insectă.

Regilor în apropiere de templul Deir al Bahari.

Abia cătră sfârșitul anului trecut a avut șansa, să descopere după trei ani de săpături infructuoase mormântul faraonului, căruia îi datoră un renume universal.

Contrar opiniei generale, cercetările sale au fost cu totul desinteresate și beneficiile avute dela fotografi și editori nu i-au acoperit nici pe departe cheltuielile. Dreptul de săpat i-a fost deasemenea acordat în condiții extrem de severe.

În principiu concesionarii săpăturilor au dreptul de a reține jumătate din obiectele găsite. Cealaltă jumătate se dă Museului egiptologic.

De data aceasta, considerându-se enormele bogății ce se presupun că există în Valea Regilor, Lordul Carnarvon a fost silit să cedeze Statului toate obiectele găsite, astfel, că celebrul explorator n'a avut nici măcar norocul, să vadă înainte de moarte lucrurile minunate, cari zac în lăzi de mai mult de 3000 de ani.

Corul din Lugoj condus de maestrul Vidu.

Carnetul lui Radu Roman

de Mihail Gașpar.

VIII.

Mirosul floarei de tei mă îmbeată formal, de vre-o două zile. E un miros dulceag, insubstanțial, nelămurit; dar sufletul pare că nu se poate sătura de dânsul. Străbate până în cel mai tainic ungher al odăiței mele și, ca un biruitor, alungă biet duosul miros al busuioacului irosit. Ca și cum și aceste două eterice substanțe ar fi supuse aceluiași legi ale eternei distrugerii. O iarnă întregă, cele câteva firicele înegrite, coborau în cuprinsul îngust al schimniciei mele, întregul farmec al primăverii apuse; pentru ca acum, să cedeze biruitorului nou, tiner și cuceritor. Comparând acest fenomen, sufletul meu, pururea pribeg, să așază iarăși pe bătrâna peatră de hotar, cercând să cuprindă înțelesul atâtor lucruri neînțelese. Rotind în cercuri largi, încearcă să se apropie de marea taină a vieții. Și din adâncul complexului încurcat, dibuind ca un orb, își face cale eterna întrebare: pentru ce?

Simțurile mele, toate, perfecționate prin creștere și cultură, se comentează mereu asupra chestiei: care este scopul, care este ținta? De unde, pentru ce și unde? Și treimea aceasta, invalidă în misterul vecinicii, planează ca o nevăzută sabie a lui Damocle deasupra mea și a tuturor. Ce legătură este între mine și căisul de sub ferestrii? Ce consecință logică între dorul sufletului meu și mirosul teiului de Rusalii? Cine descurcă taina plesnirii mugurului de brad și neliniștea nopților din preajma unereții?

Privirea mea aleargă peste coasta troenită de floare. Primăvară pretutindeni. Cântec, miros dulceag, și îmbătător de simțuri, soare ferbinte, chemări de dragoste în toate părțile. Ori unde privești, vezi goana după dulcele vieții. Incepând dela umila insectă și până la om, totul e supus aceleiași porunci siluitoare: înmulțiți-vă!

Și fără să vreau, fără să-mi dau seama măcar, la poarta sufletului meu se oprește, sfidătoare, o, nouă întrebare: Unde începe în această împărăție a firii virtutea, și unde păcatul?

Ma cutremur și nu îndrăznesc să plec mai departe. Mi-e teamă să mă ating de pilastrii credințelor mi-

lenare. Alt veac și alt genunche de om v'a încerca aceasta. În suflet cumpenesc probabilitățile, cum are să fie, și, peste tot, care ar putea fi rezultatul. Și dacă nici veacul acela și nici oamenii acelui veac nu vor putea clătina nici cât o iotă...?

Pe crenguța din virful cireșului meu să așează o păreche de vrăbii. El, obraznic ca tot neamul, își ascute ciocul de scoarța crengii. Ea, timidă ca orice fecioară, privește cu spaimă și temere la dânsul. O apropiere bruscă o face să-și schimbe locul. El o urmărește într-o clipă, stăruind în obrăznicie. Temerea ei cedează unei curiozități. În sufletul ei candid poate lucrează aceeași lege a instinctului, deșteptând conturul unor dorinți fără nume. În graiul lui, vrăbioiul o acopere cu căldura iubirii. La o nouă apropiere, dânsa nu mai țuge, se apără. Dorul de cucerire se intensifică, declarațiile ciripite tot mai grabit și mai cald se aglomerează. Trupurile se aproprie. Se face o pauză în intercalarea ei, e ca și cum dânsul i-ar șopti ceva la ureche. Femeiușca se cutremură ca atinsă de un curent de vază, trupurile se desprind de crenguța subțire trecând în zbor scurt spre o grădina în vecini. În clipa plecării, el, scoase un ciripit prelung și strident. Era trîmbița biruinței.

Cine a fost sfătuitoarea acestei părechi?

În care dar au legat căsătorie și care preot a binecuvântat legătura lor?

...De ce răzi, Mephisto!

Nu râde, ci ajută-mi să descure cât de cât taina aceasta mare. Nu, nu cer aceasta, ar fi prea mult. Ci arată-mi rostul meu de om, în imensul cuprins al firii.

Atât cer și nimic mai mult. Ți-se pare că cer mult? Nu. Doar ma știi împăcat cu destiul; nu mă revolt și nu mă umilesc. I-mi țin drumul pe care am crescut că trebuie să-l urmez.

Căci nu pot pricepe, vezi, un lucru. Am învățat că eu, omul, formez coroana firii.

Credința aceasta, care a fost a părinților mei și, a părinților părinților lor, am moștenit-o deja prin puterea sângelui. În această credință am crescut. Dar, pribegind pe in-

gustele și pietroasele cărări ale acestei vieți, am cules altă învățătură. Și dacă am cules-o, m'a mirat, cum de nu a fost băgată în seamă de acei, cari au frământat înaintea mea cărările grele ale aceleiași vieți. În tovarășia Ta călătorind Mephisto, prinzând mereu resfrângerea răsului tău răutăcios, ținut de acest răs mereu pe drumul cel drept, am văzut, că e o minciună superioritatea mea inchipuită. În cadrul necuprins al firii, eu sunt cu nimic mai mult, decât musca obraznică, care-mi țărăie la urechi. Doar că avem aceiași menire. Să depunem cantitatea de phosphor stabilită proporționat din veac, pentru asigurarea vieții în univers.

Și atunci, dacă e așa, pentru ce atâta frământare?

La ce bun cultură, progres, ședinți umanitare?

Iar dacă nu este așa, atunci, cine are dreptate asupra felului vieții: Rabindranath Tagore sau, fiertatul părintele Zachei din Pologii Bănatului, că viața nu face cât o groșită găurită?

* * *
IX.

..18 Mai... În ziua aceia căisii înfloreau la fel. Acelaș miros undulă în văzduh și, acelaș soare înfierbântă firea. Ca și azi, simțiam și atunci pretutindeni, eternul puls al vieții. Dar eu, eu eram un altul.

Sau strecurat, trecând în nemărginire douăzeci și cinci de ani. Pentru eternitate o nimica, pentru mărginita noastră ființă o eternitate. Și nu înțeleg de ce sufletul meu se oprește mereu asupra zilei acesteia? Pentru ce ține se facă în această zi pe ciocul, desgropând mormântul celei dintâi iluzii risipite? Căci ziua aceasta cu adevărat, e zi aniversară. Sunt douăzeci și cinci ani de când mi-am dus la proapă prima iluzie, răsărită în calea mea de pribeg într-o mohorâtă zi de toamnă. Întâiul vis al tinereții mele, fui binecuvântat!

Și, binecuvântat să fie, și zăbranicul cernitelor amintiri cari bat navalnic, la poarta sufletului meu obosit, în această zi de Mai.

Din fondul luminos al anilor trecuți, risipitele trunze din cununa vestejitelor nădejdi zboară spre mine razele, rotesc în jurul capului meu,

căzând, oboșite, pe umerii subțiați. În șopotul lor pribeag urechea mea, hipersensibilă, deosebește clar, melodia duioasă a troparelor de pogrebanie. Și în cadrul amintirilor și al perdutoanelor nădejdi, se conturează clar rana, pentru care, un sfert de veac, n'a găsit tămăduitoarea iarbă. Și fără se vreau aduc prinosul obicinuit... Simțesc cum se desprind din tainicul rezervoar al durerilor pământești doi stropi de cleștar... E darul cu care stropesc, de ani de zile, mormântul celei dintâi iluzii risipite. Azi e aniversarea zilei, când sufletul meu și-a zăvorit porțile, plângând în umbra lor durerea primei amăgiri.

— Va urma —

Goana

Pe poiența înprejmuită de secularii molizi, turma de oi paște răslejiță pe malurile celor două pârâșe ce-și strecoară undele limpezi prin patul de mușchi spre pârâul din vale. Sătui de iarba moale, cățiva mielușei stau tolăniți deoparte, la umbra răcoroasă, rumegând alene.

Tinărul cioban, un făt frumos cu plete lungi și negre, încins cu o curea din coaje de molid, doinește visător din fluerul măiestru, răzimat într'un ciomag frumos cioplit — de paltin, — iar lângă el culcat pe labe dormitează liniștit un câne ciobănesc.

Doi sturzi se 'ngână fluerând undeva 'n brădet. E zi de mai și cald.

Departe... sus... în înălțimi amfiteatre în dreptul soarelui, un șoim se leagănă 'n albastrul cerului senin. O clipă se oprește, apoi strângându-și aripile sure se coboară iute asemenea unei isbiri de fulger spre ceata mielușelor ce dorm nepăsători la umbra răcoroasă. De odată se ridică, luându-o spre codri petrecuți de geamătul strident al mielului răpitor.

Ciobanul trezit din amorțeala tresare buimăcit, iar oile o iau la goană speriate, căutându-și adăpost.

Șoimul opăcit în sbor de desperatele svăcniri se lasă jos pe un pat de mușchi isbind puternic cu vânjoasele-i aripi în trupul slăbit al mielului în agonie, al cărui ultim geamăt de durere străbate tremurător, ca un plâns lugubru prin crengile bătrânilor molizi.

Ciobanul îl zărește, scapă fluerul din mână, apoi cu strigăte puternice o ia și el la goană după răpitor asmuțându-și cănele voinic.

Șoimul speriat de sgomotul trezit, își lasă prada jos luând-o în sbor grăbit spre vârful unui brad. Rotindu-și albul ochilor ageri privește disprețuitor în jur, ștergându-și pliscul înșăngerat, apoi scuturându-și stuful penelor sure se lasă plutind în văzduhul răcoritor cu aripile întinse.

Se înalță sus... și în rotiri uriașe dispare în orizontul îndepărtat.

Ciobanul măhnit ridică în brațe trupul plâpând al mielului ucis, netezindu-i blana moale murmurând, iar cănele privește gânditor...

Soarele se lasă după colnic înroșind apusul și umbrele serii cobor mângăitoare. Un glas pătrun-

zător de tulnic răsbate lin și dulce prin întunerecul crescând, un altul îi răspunde, apoi se pierd încetul ca un freamat ușor.

Focurile dela stâni străjuesc tremurător în răcoarea nopții. Din când în când s'aude câte-un șuerat prelung al ciobanilor voinici și lătratul răgușit al cânilor de pază, apoi recade totul într'o tăcere mută.

Iar de sus, din cerul liniștit miile de stele își tremură sclipirile vioaie peste muntele înmărmurit în umbră.

SABIN G. TRUTIA

Căsătoria Principesei Iolanda

La 9 Aprilie s'a serbat la Quirinul nunta principesei Iolanda, fiica cea mai mare a perechii regale italiene cu Gontele Calvi di Bergolo, despre care am mai vorbit în coloanele revistei noastre.

O mulțime imensă a salutat pe fericiții căsătoriți cu strigătul fascist: Eia, Eia, Alala.

Înainte de orele 10 invitații au sosit pentru ceremonia civilă. Sala tronului, care comunică direct cu apartamentele regale a fost special amenajată pentru acest scop. Funcțiunea de notar al Coroanei a îndeplinit-o conform unui vechiu obicei președintele Consiliului d. Mussolini. Cea de ofițer al stării civile președintele Senatului d. Tittoni.

D. Mussolini era în redingotă fără decorațiuni.

Mireasa și-a făcut apariția la brațul regelui Victor Emanuel. Doi pași albi purtau trena somptuoasă a rochiei. În urmă venia regina mamă la brațul prințului Conrad de Bavaria, apoi regina Elena la brațul fiului său.

După ce d. Tittoni a dat cetire articolului din cod, schimbându-se cei doi „si“ (da) tradiționali, grefierul a cetit actul de căsătorie, care s'a iscălit și pe urmă s'a format cortegiul pentru capela Paulina, adecă a palatului, unde nu s'a mai servit dela 1870, dela ocupațiunea Romei de trupele lui Victor Emanuel. Pentru întâiaș dată de atunci Capela a fost din nou deschisă din ordinul Papei.

Serviciul divin a fost oficiat de Mgr. Beccaria, marele Capelan al Regelui, asistat de patru preoți militari, în ritul prescripționat pentru nunțile regeste.

Cântecele mele.

Noptile de vară
Noptile cu stele,
Imi înfiripară
Cântecele mele.

Fără de-alinare
Pribegind mă poartă,
Bat și cer intrare
La-a vieții poartă.

Vin pe indelete,
Mă alintă 'n taină,
Inger bun le dele
Măestră haină.

Cântecele mele
Paseri călătoare,
Leagăn au în stele,
Cuib în orice floare.

Când le chiem în ceasuri
De singurătate,
Vin cu dulci popasuri
Cântecele toate.

Imi alină dorul,
Gându-mi insenină,
Și luându-și zborul,
Trec înspre lumină.

Și ca pui care
Cuibul drag își lasă,
Nici uhul din zare
Nu mai vine — acasă.

Emil A Chiffa.

Cetiți și răspândiți

„Cosinzeana“

Înainte de a da binecuvântarea tinerei perechi Monseniorul Beccaria a rostit o scurtă alocuțiune, în care a vorbit cu emoție de război, de victorie și a salutat în d. Mussolini, pe omul providențial al noii ere italiene, asociind astfel pe președintele Consiliului fascist la elogiul făcut familiei regale și a Conților di Bergolo.

În aceeași zi tinera pereche a plecat la proprietatea regală din San Rossore, după ce mai întâi a depus o coroană de flori pe mormântul soldatului necunoscut. Recunoscuți de mulțime fericirii căsătorii au fost obiectul unei călduroase manifestații de simpatie.

Persecuția religioasă în Rusia

Execuția Monseniorului Budkiewicz

O emoție considerabilă a provocat în lumea întreagă vestea, că sovietele au executat pe Monseniorul Budkiewicz, ajutorul arhiepiscopului

catolic Cieplack din Petrograd.

Amândoi prelații fuseseră condamnați la moarte de tribunalul re-

Preoții și prelații din Rusia osândiți de bolșevici. În rândul prim dela dreapta spre stânga al doilea este Mgr. Budkiewicz, iar al patrulea Mgr. Cieplack.

voluționar din Moscova. La intervenția lumii civilizate însă pedeapsa arhiepiscopului a fost comutată la zece ani închisoare. Din toate părțile sovietele au primit presante solicitări, ca pedeapsa Monseniorului Budkiewicz, să fie de asemenea îndulcită. Sfântul Scaun, reprezentantul diplomatic al Poloniei, precum și guvernul britanic au făcut demersuri serioase în acest sens. Inițiativa Angliei a provocat chiar o replică destul de vie din partea comisarului dela externe Cicerin, trătând de inamică această ingerință, pentru a proteja spionii și trădătorii.

Execuția a avut loc la 31 Martie în Sâmbăta Mare în închisoare la 4 ore dim. Preotul Edmund Walsh, reprezentantul Vaticanului la Mos-

cova, n'a putut obține autorizația de a împărtași pe condamnat cu ultimele sacramente. Acesta a fost ucis cu un glonț de revolver tras pela spate în cap de călăul din Ceka.

Mgr. Budkiewicz era în vârstă de 55 de ani. El aparținea unei vechi și bogate familii poloneze și era Superiorul bisericii Sf. Ecaterina din Petrograd.

Procesul, ce i-a fost intentat lui și arhiepiscopului Cieplack era bazat pe două motive: prelații erau acuzați, că au protestat împotriva confiscării obiectelor cultului și că au luptat împotriva regimului sovietic.

Budkiewicz mai era învinovățit, că a trimis o telegramă de felicitare guvernului din Varșovia în 1918, când sovietele erau în stare de război cu Polonia.

În acelaș timp au mai fost acuzați alți 14 preoți catolici și judecați la diferite pedepse.

Tribunalul era prezidat de Kalakine și procurorul de stat era Krylenko. Printre apărători se găsea avocatul Pușkin, unul dintre măștrii baroului rus.

Acest proces nu este decât un episod în lupta urmărită de sovietele împotriva tuturor bisericilor, dintre cari cea ortodoxă are mai mult de suferit. Punctul de plecare al persecuției a fost ordinul de rechiziție a tuturor averilor bisericesti, ca obiecte prețioase de aur și argint, pietrii scumpe, clopote, înșfârșit tot felul de lucruri, cari trăbuiau predate autorităților civile, cu scopul de a se ajutama victimele foametei. Clerul a protestat, bineînțeles, împotriva acestei despoieri. Sovietele au depus atunci pe patriarchul rus Tikhon, a cărui autoritate o înlocuira printr'un sinod de episcopi și l'au dat în judecată. Un mare număr de alte arestări au fost operate unele pentru refuz de supunere, altele pentru complot împotriva statului. Mai mulți episcopi au fost condamnați la 2—5 ani închisoare.

În acelaș timp a fost dată o campanie contra formelor de judecăți religioase. Într'un mare număr de regiuni repausul săptămânal al Duminecii a fost mutat pe Lunea, sau o altă zi. La Murom catedrala a fost transformată în teatru. La Minsk sinagoga a devenit club penfru muncitori. Sărbătorile liturgice au fost suprimate și înlocuite prin „serbări roșii”, cari au luat cu prilejul ultimului Crăciun o extindere generală. Efigiile Domnului complet inutile lumii muncitorilor au fost arse pe piețele publice. „Crăciunul Komsomol” sau „Crăciunul tineretului comunist” a preumblat într'un defileu grotesc de Carnaval chipurile lui Osiris, Buddha, Mithra, Isus și Mahomet.

Ceremoniile tuturor cultelor au fost răsturnate în derisium și relicviile profanate.

Cortegii de bărbați și femei înbrăcați în batjocură în odăjdii cutreerău străzile.

Rusia bolșevică a întreprins deci o adevărată persecuție religioasă sub toate formele. Una din consecințele acestei atitudini a fost rupțura unității bisericii ortodoxe.

În sfârșit în urma depunerii patriarchului Tikhon și înlocuirea lui contra canoanelor cu un consiliu superior eclesiastic, episcopii orto-

doxi din Polonia reuniți în sinodul dela Poczaiof în luna Mai 1922 au decis ruperea contactului cu Moscova și proclamarea independenței bisericii ortodoxe poloneze, cu toată opoziția episcopilor din Grodno și Vilna.

Asasinatele Metropolitului George, șeful bisericii ortodoxe din Polonia la 8 Febr. 1923 de către arhimandritul Smarag Latiszenko este urmarea directă a acestei lupte. Metropolitul a căzut sub loviturile adversarilor autocefaliei poloneze.

În Ukraina a fost deasemenea creiată o situație analogă în luna Februarie, însă contactul canonic trebuie să fie cu toate acestea conservat cu direcția supremă a bisericii din Rusia.

Din frământările noastre politice: Demonstrația din capitală a partidelor de opoziție.

Agitația politică în România

Prizma, prin care ne privesc streinii

Revista franceză mondială „L'illustration” dă următorul articol asupra „România este astăzi teatrul unei agitații politice destul de profunde. Duminică 18 Martie opoziția unită a partidelor național și țărănesc a organizat o manifestație populară, care putea lua un caracter revoluționar, dacă guvernul prin intervenția energetică a forței armate — două divizii și un corp de pom-

pieri — n'ar fi oprit-o. Manifestanții purtară prin oraș pancarte, pe cari sta scris înscrisții ca acestea: „Jos oligarchia” aluzie la dl Brătianu, președintele Consiliului care și-a luat lângă dânsul pe cei doi frați ai săi. Sau: „Vrem o împroprietărie dreaptă”, revendicare pro-

după război. Șef al partidului liberal și al guvernului dl Brătianu investind parlamentul cu caracterul de adunare națională, l'a însărcinat, să discute și noua constituție a României-Mari, însă partidele de opoziție au protestat violent împotriva acestui sistem de a provoca o reformă con-

stituțională, în urma felului cum au fost făcute atât alegerile generale, cât și cele parțiale. Ele acuză în sfârșit pe dl Brătianu, că a făcut presiune guvernamentală pentru a alege un parlament, care nu reprezintă opinia publică.

Personalitățile eminente ca Toma Stelian, fost ministru liberal, Matei Cantacuzino și Iancu Flondor, șeful partidului național bucovinean, care a declarat unirea Bucovinei cu vechiul Regat, deasemenea Istrate Micescu, decanul baroului din Capitală, s'au raliat nemulțumiților.

În Parlament opoziția s'a manifestat prin citirea adreselor de protestare și prin demisia vicepreședintelui Camerei dl Ciugureanu.

Partidul poporului, al cărui șef este dl Averescu și partidul naționalist democrat al dl loga, păstrează o atitudine rezervată.

Însă partidul național, care a moștenit și pe partizanii lui Take Ionescu și partidul țărănesc fac o obstrucție vehementă pentru a împiedeca votarea constituției. Dl Brătianu a răspuns prin forța armată și în parlament prin aplicarea nemiloasă a regulamentului.

Clișeele noastre reprezintă scene dela mișcarea populară din 18 Martie.

Continutul capitolelor anterioare (I-VI.) Redactorul dela Daily Gazette E. D. Malone, îndemnat de dsoara Gladys se hotărăște să săvârșească vre-o faptă eroică, care să-l facă vrednic de mâna ei. Sfârșit de șefredactorul lui, McArdl, ia un interviu Profesorului zoolog Eduard Challenger: o faptă eroică, fiindcă profesorul e cel mai dur om din London, care a invinețit în bătai o serie de ziarști, care încercau să-i iee interviuuri asupra misterioasei sale călătorii din America de Sud. După o încăerare corp-la-corp, profesorul găsește o notă simpatică în Malone și consimte să-i povestească descoperirile sale recente: în cursul unei călătorii de studiu în regiunea Amazonului, a găsit un teren, în care trăesc și azi animale antidiluviene. Lumea îl crede mincinos, neavând suficiente dovezi. Îl invită pe Malone la o conferință, ce se va ține la Institutul zoologic, unde va lua și el cuvântul. La vorbirea, după egzaminarea scenei, Challenger propune să verifice constatările sale o comisiune, mergând în „Lumea pierdută”. Se anunță voluntar Profesorul Summerlee, antagonistul lui Challenger, apoi marele vânător și exploror Lordul John Roxton și E. D. Malone. La plecare Challenger le dă un plic sigilat, în care se găsece indicațiile călăuzitoare, și care nu putea fi deschis decât când explororii vor fi ajuns la orașul Manaos, de pe Amazon.

CAPITOLUL VII

„Mâine-zi vom dispore în necunoscut”.

Nu vreau să plictisesc, pe cei ce vor ceti aceste raporturi cu descrierea călătoriei noastre luxoase pe bordul vaporului Francisca, nici nu vreau să vorbesc despre săptămâna, pe care am petrecut-o în Para (în afară doar de a recunoaște amabilitatea cu care ne-a ajutat Compania Pereira da Pinta, să ne întregim echipamentul). Tot asemenea voi trece fără multă zăbavă peste călătoria noastră pe râu în sus, pe un fluviu vast, încet, nămolos, făcută pe bordul unui vapor, abea cu puțin mai mic decât cel, care ne-a trecut peste Atlantic. Am trecut prin strămtorile dela Obidos, și am ajuns la orașul Manaos. Aici am fost salvați de puținele atracții ale crășmei din oraș, din partea Dlui Shortman, reprezentantul Companiei comerciale Brita-

nice și Braziliene. În fazenda lui ospitalieră ne-am petrecut vremea, până să vie ziua, care avea să ne înputernicească să deschidem scrisoarea cu instrucțiile Profesorului Challenger. Dar până aș ajunge la surprinzătoarele întâmplări din ziua aceea, aș vrea să dau o descriere mai clară a tovarășilor mei de drum, și a asociaților, pe care am reușit să-i angajăm în America de Sud. Vorbesc fără nici o rezervă, și las la discreția Dtale, Die McArdle, felul cum vei găsi de potrivit să utilizezi acest material, dupăce prin mâna Dtale va trebui să treacă raportul meu, până să ajungă la lume.

Summerlee e prea în deobște cunoscută, decât să o mai recapituliez. Mi se pare, că e mult mai bine pregătit și fizicește pentru o asemenea expediție oboșitoare, decât cum ai putea judeca după prima impresie. Trupul lui înalt, jigărit, compus par'că numai din tendoane, e nesimțitor pentru osteneală, iar felul lui de a fi, sec, semi-sarcastic, și adesea cu adevărat uricios, rămâne neschimbat între toate împrejurările. Cu toți cei șasezecișisase de ani pe care îi duce în spinare, nu l-am auzit nicicând să se plângă de nenumăratele greutateți pe care le-am întâmpinat. La început credeam că prezența lui va forma un balast pentru întreaga expediție, dar acum trebuie să recunosc, că rezistența lui e cel puțin atât de mare cât a mea. Pururea acru și sceptic, dela firea lui. Dela început nu și-a schimbat părerea, că Profesorul Challenger e un șarlatan din creștet în tâlpi, că noi ne-am angajat într'o absurdă întreprindere, că umblăm după cai verzi și că rezultatul pe care îl vom ajunge vor fi numai greutateți și primejdii în America de Sud, și rușine în Anglia. Aceste erau părerile, cu care ne-a umplut capul tot drumul dintre Shouthampton și Manaos, repetându-le într'una, strâmbându-și nervos

trupul uscat și tremurându-și ciocul lung, subțire, ca de capră. Ajuși în Manaos, par'că s'a consolat puțin în urma frumuseței și a extraordinarei variațiuni a paserilor și insectelor pe care le-a găsit aici; pîntrucă, trebuie să constatăm, e devotat științelor cu tot sufletul. Își petrece zilele hoinărind prin pădurile din jur, în mâna cu pușca cu alice și cu rociul de fluturi, iar seriile îi trec aranjând prada de peste zi. Se ține de portretul lui să amintim, că e neîngrijit în îmbrăcăminte, cum murdar, foarte distrat, și cu totuț robul tutunului, pe care îl afumă dintr'o lulea scurtă, pururea între fiară multe expediții științifice (ca feni cu Robertson în Papua), și așa nu-i este un lucru nou viața în tabără și în luntre.

Lordul John Roxton are multe puncte comune cu Profesorul Summerlee, și altele, în schimb, în care sunt cu totul contrari. E mai tânăr cu 20 de ani, și totuși are aceiaș figură osoasă, uscată. În cât privește exteriorul lui, mi se pare, că l-am descris deja în aceia parte a povestirii mele pe care am lăsat-o în poia mea în London. E escesiv de curat și îngrijit, se îmbracă totdeauna cu multă grijă în hainele lui de drill alb și cizmele lui galbene, cu tureac înalt și se rade cel puțin odată în zi. Ca cei mai mulți oameni ai faptelor, e scurt la vorbă și ușor se adâncește cu totul în gândurile lui; cu toate aceste e gata oricând să-și răspundă pe loc, sau să ia parte într'o conversație, vorbind în un fel propriu al lui, ciudat, glumeț. Cunoștințele lui asupra globului, și în special a Americii de Sud sunt surprinzătoare; crede cu tot sufletul în șansele expediției noastre și în aceasta credința nu-l pot clătina nici bărfelile veșnice ale Profesorului Summerlee. Are o fire pașnică și liniștită, dar în dosul ochilor lui albaștrii, neastâmpărați, dormitează po-

sibilitatea unei neînduplecate furii și a unei hotărâri de granit, cu atât mai primejdioase, cu cât sunt ținute mai în rezervă. Ne-a povestit puțin despre explorările lui din Brazilia și Peru, și totuși a fost o adevărată revelație pentru mine escitarea generală pe care a produs-o în sânul populației indigene riverane prezența lui, fiind privit aici ca un mântuitor și protector al ei. Aventurile „Căpitanului roșu” — cum îl numeau — au prins forma unor legende populare, dar și faptele seci, săvârșite de acest om — după cât am putut să le cunosc, — erau cu adevărat minunate.

S'a întâmplat, că Lordul John se găsea, înainte cu câțiva ani, în acel pământ al nimănui, care e întâlnirea granițelor nedefinite ale Braziliei, Columbiei și Peruviei. În acest teritoriu vast crește necultivat arborele de cauciuc și acesta a devenit, ca și în Congo, blestemul indigenilor, nenorocirea lor, atât de grea, încât nu se poate asemăna decât cu munca silnică la care au fost tot ei supuși odinioară, sub Spanioli, în minele de argint din Warien. O mână de metisi fără Dumnezeu, dominau în teritoriu; au înarmat pe Indieni care du-i cu chinurile cele mai neomește și silindu-i să adune din pădurile seculare cauciucul, pe care apoi îl transportau pe fluviu în jos, la Para. Lordul John Roxton a intervenit în favorul nenorocitelor victime, și oboselile lui nu i-au adus decât amenințări și insulte. Atunci declară în toată forma războiului lui Pedro Lopez, șeful vânătorilor de sclavi, înrolă o bandă de sclavi dezertori, îi înarmă și conduse o adevărată campanie, care s'a terminat împușcând cu mâna lui pe vestitul metis și nimicind sistemul de exploatare, pe care îl reprezintă acesta.

Nu este deci nici o mirare că acest om cu glas blând și fire domolă era privit cu atâtă interes acum întors de nou pe malul marelui fluviu Sud-American, cu toate că sentimentele care le întâlnea erau diferite: gratitudinea celor pe care i-a mântuit era compenșată de ura celor, care ar fi dorit să exploateze și pe mai departe. Un folositor rezultat al anterioarelor lui experiențe era, că vorbea fluent Lingoa Geral, care e limba uzuală în toată Brazilia: o treime portugheză și două-treimi indiană.

Am amintit și înainte, că Lordul John Roxton era un Sud-Americo-

maniac. Nu putea vorbi fără elan de aceasta vastă bucată de pământ — și elanul lui era infecțios, fiindcă, ignorant cum eram, mi-a legat atențiunea și mi-a întetit curiozitatea. Cum ași vrea să pot reda farmecul povestirilor lui, acel minunat amestec de cunoștințe precise și de imaginație vie, care le dădea atâtă savoare, încât ascultându-l, chiar și din fața uscată a profesorului dispărea perând permanentul zimbet cinic, sarcastic. Ași reproduce din spusele lui istoria uriașului fluviu, atât degrabă explorat (după ce unii dintre primii cuceritori ai Perului au parcurs întreg continentul pe căile de apă) și totuși până azi atât de necunoscut în tot ce privește teritoriul dela spatele malurilor lui, pururea schimbătoare.

— Ce este acolo? ar zice Lordul, arătând spre Nord. Pădure și mlaștină și djunghel nestrăbătut de picior de om. Cine știe ce poate adăposti Necunoscutul de acolo? Și ce e colo către Sud? Un crâng de nesfârșite păduri moeriloase, în care nu a intrat încă om alb. De toate părțile ne izbir de Necunoscut. Știe oare cineva ce se găsește dincolo de înguste maluri ale râului? Cine ar putea hotărî ce este cu puțință menea țară? de ce nu ar putea avea dreptate bătrânul prieten Challenger?

Dar la aceasta provocare directă ar fi reapărut neîntârziat pe fața profesorului Summerlee rânjetul lui batjocuritor, și el ar fi rămas tăcut în dosul norului de fum al pipei scurte, clătănând din capul lui sardonice.

Deocamdată atât despre cei doi tovarăși albi ai mei, al căror caracter și greșeli — cași ale mele — fără îndoială vor ieși la iveală mai bine în cursul viitoarelor mele scrisori. Dela început ne-am angajat câțiva însoțitori, care poate vor avea oarecare rol în cele ce au să urmeze. Primul e un negru gigantic, Zambo, un adevărat Hercule, docil ca un cal de rassă, și tot cam așa de inteligent. L-am înrolat în Para, la recomandarea societății de navigație, pe vasele căreia învățase să vorbească cât de cât englezește.

Tot în Para l-am angajat și pe Gomez și pe Manuel, doi metisi originali din părțile de sus ale râului, cari au sosit în Para cărmuind o plută. Și ei erau aproape negrii, hârboși și fioroși, activi și nervoși ca două pantere. Amândoi și-au petrecut viața în acele părți superioare

ale Amazonului, pe care aveam să le explorăm, și chiar aceasta împjurare l'a îndemnat pe Lordul John Roxton, să-i angajeze. Unul din ei, Gomez, mai avea și avantajul de a vorbi perfect englezește. Acești doi oameni aveau să ne fie servitori, să fiarbă, să vâslească, în fine să facă tot ce le vom cere, pentru cei cinsprezece dollari, cât aveau plată pe lună. Lângă aceștia am mai angajat trei Indiani Mojo, din Bolivia, care sunt cei mai îndemânațeci meșteri în pescuit și în vâslit, dintre toate triburile riverane. Pe șeful lor l-am numit Mojo, după tribul lui, pe ceilalți doi îi cheama José și Fernando. Așadară trei albi, doi metisi, un negru și trei indiani formau personalul mizei expedițiuni, care stătea în Manaos așteptând instrucțiunile, înainte de a pleca spre cercetările ei extraordinare.

În fine, după o săptămână grea, a sosit ziua și ceasul. Vă rog să vă imaginați o cameră răcoroasă în Fazenda Santo Ignacio, două mile dela orașul Manaos. În afară ardeau razele soarelui galbene, arămâi, aruncând umbre negre și tot atât de bine desenate, ca și palmierii cari le proiectau. Aerul era calm, plin de veșnicul zumzet al gândacilor, care se mișcău pe frunzele de intindea dealungul câtorva octave, începând dela basul jos al albinei până la fluierul ascuțit al mosquitoului. Lângă verandă se găsea o grădiniță îngrijită, încunjurată cu gard de cactus și împodobită de grupuri de tufe înflorite, în jurul cărora descriau cercuri colorate fluturii mari albastrii și colibrii mărunțele, umplând aerul de săgeți scânteietoare. Stăteam în jurul mesei de bambus, pe care zăcea plicul sigilat. Pe el, cu scrisul scâlceat al profesorului Challenger, erau următoarele cuvinte:

„Instrucțiuni Lordului John Roxton și soților lui. Este a se deschide în Manaos, la 15 Iulie, precis la orele 12 din zi.”

Lordul Roxton își așeza ceasul pe masă în fața lui.

— Mai avem șapte minute, zise. Bătrânul e foarte precis.

Profesorul Summerlee zâmbi acru, când luă în mână plicul.

— Ce deosebire poate să fie, dacă deschidem acum plicul sau peste șapte minute? zise. Și aceasta condiție e o parte din sistemul de săcăclii și nebunii, care — regret că trebuie să o spun — caracterizează pe scriitorul acestor șire.

— Ei lasă! Trebuie să jucăm

partia strict după normele ei, zise Lordul John. Alegerea lor a revenit bătrânului Challenger, și noi ne găsim aici în urma bunavoinței lui — și așa ar fi prea urât, dacă nu am urma întocmai instrucțiile, pe care ni le-a dat.

— Frumoasă afacere! strigă amărât profesorul. Și în London mi s'a părut un om sucit, dar acum, că îl cunosc mai de aproape mi se pare deadreptul nebun. Nu pot ști ce închide plicul acesta, dar întrucât nu cuprinde îndrumări absolut hotărâte, voi fi foarte ispitit să iau primul vas ce merge pe râu în jos și să prind încă la Para vaporul „Bolivia“. Doar voi mai avea și ceva mai serios de lucru în lumea aceasta, decât să alerg să desmint poveștile unui lunatic. Ei, Roxton, eu cred, că a sosit timpul!

— Da, e aici timpul. Se poate da signalul!

Luă plicul, îl taie cu briceagul, apoi scoase din el o foaie de hârtie împăturată. Cu multă grije o desfăcu și o întinse pe masă. Era o foaie de hârtie nescrisă. O întoarce și pe partea cealaltă. Și aici albă. Ne privirăm unul pe altul în tăcere, consternați, până ne-a trezit explozia de hohot batjocurilor a profesorului Summerlee.

— E o completă recunoaștere, strigă vesel. Ce mai vreți? Amicul e un șarlatan, și acum o recunoaște singur el. Nu avem decât să ne întoarcem acasă și să arătăm lumii, ce extraordinar impostor e omul acesta.

— Negreală invizibilă, incurcai să esplic.

— Nu așa crede! zise Lordul Roxton, ținând către lumină foaia de hârtie. Nu tinere băete, amice, nu e de ce să te mai amăgești. Garantiez, că nu a fost scris nimic, nici cum, pe hârtia aceasta...

— Pot să intru? urlă o voce, din verandă.

Pe lumina din ușe, se așază umbra unei figuri butucănoase. Vocea aceasta! Lățimea aceasta monstruoasă a umerilor! Am sărit cu toții în picioare în un strigăt de mirare, când apără în fața noastră Challenger — în cap cu o pălărie copilărească de pae, cu panglică colorată. — Challenger cu mâinile înfundate în buzunarele surtucului și pășind în vârful picioarelor vârate în ghetete de pânză. Iși ridică mândru capul, și rămase nemșcat în fața noastră, încunjurat de lumina aurie a soarelui, cu barba lui luxoasă, de rege assyrian, cu

toată sfidarea care zace pururea în ochii lui acoperiți de gene, nerăbdători.

— Mi-e teamă — zise scoțându-și ceasornicul — că am întârziat câteva minute. Când v-am: predat acest plic, mărturisesc, că nu mă gândeam să ajungeți să'l deschideți vreodată, după ce eram hotărât să fiu la Dvoastră, înainte de ceasul, pe care vi l-am fixat. Regretabila întârziere este a se pune, în părți egale, în contul unui pilot prost și a unei bănci de nisip nerușinate. Mi-e teamă, că am dat profesorului Summerlee privilegiu să mă injure.

— Trebuie să vă spun, domnule — zise Lordul John, nu fără oarecare reproș în voce — că apariția Dv. ni-e o însemnată ușurare, deoarece cu câteva clipe înainte, ni se părea că misiunea noastră a ajuns la un sfârșit prematur. Și nici acum nu aș putea înțelege — să-mi pun capul — ce rost a avut să porcezi față de nou în felul acesta grotesc.

În loc de răspuns, profesorul Challenger intră în cameră, îmi întinse mâna, mie și Lordului John, se plecă insolent în fața profesorului Summerlee, și se prăbuși în brațele unui fotograf, grăbit să se rumpă sub greutatea lui.

— E pregătit totul pentru plecare? întrebă.

— Putem pleca mâine chiar.

— Atunci să plecați. Acum nu mai aveți nici o nevoie de hărți și instrucții, după ce veți avea neprețuitul avantaj să vă conduc eu singur. Dela început mi-am propus să conduc eu în persoană cercetările Dvoastre. Veți recunoaște, că nici cea mai bună hartă, nu ar fi putut cât de puțin înlocui inteligența și sfaturile mele. Ce privește nevinovata glumă cu plicul — pe care mi-am permis să o fac — e clar, că în cazul, dacă v-aș fi destăinuit intențiile mele, aș fi fost nevoit să rezist invitațiilor rău venite, să călătoresc împreună cu Dvoastră.

— Iuvitație din partea mea nu, domnule! exclamă profesorul Summerlee. Nu, atâta timp cât mai era pe Atlantic și un al doilea vapor.

Profesorul Challenger făcu cu mâna lui paroasă un gest, ca și când ar alunga o muscă.

— Sunt sigur, că bunul simț al Dv. va înțelege obiecțiunea mea, și va aproba, că a fost mai bine să-mi urmez calea mea singur, și să apar numai în clipa când prezența mea era neapărat necesară. Clipa aceasta a sosit. Deacum

sunteți în mâni sigure. Deacum nu vă fie teamă, că nu veți ajunge la locul destinației Dv. De azi înainte preiau comanda acestei expediții, și de aceea vă rog, să vă terminați preparatiunile încă în cursul acestei nopți, așa, ca mâine, des de dimineață să putem pleca. Timpul meu e un lucru prețios, și acelaș lucru se poate spune și despre Dv. — natural într-o măsură cu mult mai redusă. Propun, așadar, să ne grăbim, pe cât se poate, până vă voi dovedi cele ce ați venit să controlați și să vedeți.

Lordul John Roxton a închiriat o barcă cu vapor, mare, „Esmeralda“, care avea să ne ducă pe râu în sus. În ce privește căldura, era indiferent timpul, pe care ni l-am ales pentru expediția noastră, după ce temperatura se ridica dela 75 la 90 grade și vara și iarna, fără diferențe prea mari. Încât privește însă apele, chestia se schimbă; din Decembrie până în Maiu e anotimpul ploilor, și în vremea aceasta fluviul rând pe rând își umflă apele până ajunge la o înălțime de 40 picioare peste suprafața din timpul secetelor. Esundează peste malurile lui joase, se fața nemărginită, și formează aceea țară, numită de localnici Gapo, care în cea mai mare parte a ei este prea mocirloasă decât să o poți trece cu piciorul, și cu apă prea puțin adâncă, decât să o poți naviga. Începând din lunie, apele pornesc să scadă, și își ajung cea mai mică adâncime prin Octomvrie și Noemvrie. Așa, expediția noastră s'a pornit la începutul anotimpului secetos, pe când marele fluviu și tributariile lui erau, mult-puțin, într-o stare normală.

Cursul râului e foarte domol, abea având o cadere de opt șchioape pe o milă. Doar nu mai există fluviu atât de potrivit pentru navigație, după ce vântul în mod aproape constant suflă dela Sud spre Ost, și așa vasele cu pânze pot înainta fără întrerupere până la frontiera Peruviană, întorcându-se pe urmă, aduse de curentul apei. În cazul nostru, excelentele mașini ale „Esmeraldei“ învingeau cu ușurință căderea leneșă a apei, așa, că înaintam atât de rapid, încât ni se părea, că navigăm pe spatele unui lac. Trei zile în șir am înaintat în direcție nordvestică, pe acest fluviu, care, și aici la o mie de mile dela delta lui era încă atât de enorm, încât priviți

dela mijlocul cursului, cei doi termi păreau umbre pe orizontul îndepărtat. A patra zi dela plecarea noastră din Manaus, am intrat în cursul unui afluent, care la răvărșarea lui abea era ceva mai mic decât marele fluviu. Lărgimea lui însă scădea rapid, și după încă două zile de navigație am ajuns la un sat de Indiani, unde profesorul a înzistat să debarcăm și să trimitem „Esmeralda” îndărăt la Manaus. Ne spunea, că în curând vom da de cascade, care ne vor face peste puțină să mai înaintăm pe bordul ei. Ne mai amintea, tainic, că ne apropiem de poarta finutului necunoscut, și că în urmăre cu cât vom fi mai puțini înși inițiați în planurile noastre, cu atât mai bine. Ne-a făcut să ne dăm fiecare cuvântul de cinste, că nu vom spune sau scrie nimic, ce ar putea fi o destăinuire a precizei direcții a drumului nostru; iar pe servitorii i-a jurat solemn, că vor păstra taina. Din aceasta pricină, va trebui să fiu cam vag în povestirea mea, și trebuie să avertizez pe cititorii mei, că harteile sau schițele pe care, poate, le voi trimite acasă vor fi corecte în cât privește raportul între singuraticile elemente, dar vor fi cu grije greșite în lungimile și lățimile geografice pe care le voi indica, așa, ca nimenea să nu le poată utiliza de călăuzitoare, fără invoirea noastră. Poate sunt întemțiate rezonoanele profesorului Challenger, — poate, că nu sunt — dar nu avem altă alegere, trebuie să le urmăim, fiind el mai curând gata să părăsească întreaga expediție, decât să schimbe condițiile pe care ni le-a impus.

La 2 August am tăiat și ultima legătură pe care o mai aveam cu lumea, în clipa, când ne-am luat rămas bun dela „Esmeralda”. De atunci au trecut patru zile, în care vreme am închiriat dela Indiani două mari canoe, pregătite din material ușor (piei întinse pe un schelet de bambus), așa ca să le putem purta pe umeri, când vom da de piedeci. Am încărcat în ele toate efectele noastre, și am mai angajat doi lopătari indigeni, să ne fie de ajutor. Am înțeles, că erau aceiași doi oameni — pe nume Ataca și Ipetu — cari însoțiseră pe profesorul Challenger și în prima lui călătorie. S'au arătat poate alarmați, când au auzit că e vorba să repete drumul de atunci, dar șeful de trib pe acolo are puteri absolute, și dacă bacșișul

il satisface, supușii nu prea au multă alegere.

Și așa mâine-zi vom dispărea în Necunoscut. Acest raport îl trimit prin o canoe, care merge pe râu în jos, și e cu puțină să fie ultimul nostru cuvânt, către cei ce au un interes pentru noi. Potrivit înțelesului nostru, vi l-am adresat Dvoastre, dragă Domnule Mc'Ardle, și las cu totul în grija și puterea Dvoastre, să-l nimi-

ciți, să-l schimbați sau să faceți cu el ce veți voi. În urma asigurărilor din partea Profesorului Challenger — și în butul dărzului scepticism al Profesorului Summerlee — sunt încredințat, că conducătorul nostru își va putea dovedi afirmațiile ce le-a făcut, și că noi de fapt ne găsim în ajunul unor experiențe remarcabile.

(Va urma).

Om fără inimă

Vladimir Nicoară

I.

Doamna Veronica Fabian mototoli repede mânușile subțiri și le aruncă pe mesuța de la oglindă răsturnând câteva sticlute mici cu diferite mirodenii trebuincioase amănunțitei sale găfeli. Apoi cu mișcări domoale își scoase pălăria și deodată privirea îi rămase fixată în oglindă. Parcă mai mult păr alb avea azi pe la tâmpile și parcă mai adânci și mai dese erau micile încrețituri de la ochi. Timpul neîncredut și crud brazda din ce în ce mai puternic fața sa atât de frumoasă odinioară și gândul îi fugi cu durere spre viitorul apropiat care nu-i surădea de loc.

Ea, femeia frumoasă de odinioară atât de anturată și curtenită, ea, care în drumul său de aventuri galante și sentimentale, nu găsisese un bărbat, care, mai curând sau mai târziu să nu cadă în mrejele, ce-i le întindea cu dibăcie, ea, care nu pricepea viața de cât într-o necurmată și variată iubire, ce se va face oare când farmecul tinereții va dispărea?

Se lăsă leneșă în fotoliul din fața oglindei și închise ochii.

Eri, după cincisprezeci ani, i-a fost dat să-l întâlnească din nou pe Vintila Brumar, singurul bărbat pe care l'a iubit cu adevărat și care totuși a rezistat la toate tentațiile sale.

Cincisprezece ani! Câți fluturi nu și-au ars oripele la văpaia ochilor ei negri în acest răstimp de vreme!

Din ceața groasă a trecutului prinde a se înfiripa chipul unui tânăr nalt, cu ochi mari albaștri, cu plete castanii și ondulate și un zâmbet de o nesfârșită duioșie luminează fața doamnei Fabian. E Brumar, așa cum îl știa, așa cum era el pe atunci.

L'a revăzut eri la o prietenă a ei și o undă de căldură i-a învăluit inima.

Dar când Brumar foarte serios, a răspuns c'o simplă înclinare la recomandarea gazdei, ca și cum ar fi văzut-o pentru prima oară, un fior de durere, lucru necunoscut pentru doamna Fabian, a săgetat-o puternic.

Din toată atitudinea lui Brumar ca și din vorba lui cumpănită și rezervată, a înțeles că el nu vrea să-și mai amintească trecutul, l'a uitat, sau se face că l'a uitat. Nici o privire mai semnificativă, nici o aluzie la trecutul îndepărtat.

— N'ai iubit nici odată, domnule Brumar? — întrebă amfitrioana.

— Nu-mi aduc aminte, răspunse el liniștit.

— E extraordinar, zise doamna Fabian privindu-l.

— Nu mi se pare. Sunt unele firi curioase. Fac parte dintre ele. Dacă amorul adânc și puternic cere să se renunțe și la judecată și la bun simț, căutând să stăpânească pe om numai prin tirania sentimentului și face din el un automat pe care-l poți mișca c'o privire, cu'n zîmbet, cu'n gest, atunci eu, care n'am fost nici odată în această stare, declar cu oare care mândrie că n'am iubit nici odată.

Pentru prima oară doamna Fabian auzea asemea vorbe. Și cum sta în fotoliu, cu ochii închiși, ca pe o pânză de cinematograf prind a se depăna imagini și întâmplări din trecut.

Se vede într'o frumoasă noapte de August, rezemată leneș de brațul lui Brumar, rătăcind în lunca de pe malul Siretelui în ploaia razelor de lună, pe când odata cu murmurul apei asculta șoptele de iubire atât de frumos spuse de Vintila. Și dacă nu-și mai amintește

bine nici discuțiile serioase ce le avea cu el, nici vorbele blânde de dragoste, pe care i le șoptea, par'că simte și acum arsura unei sărutări furată pe neașteptate, atunci, în noaptea argintată de luna plină care-i privea cu duioșia unei blânde confidente a tuturor iubirilor din lume. Cât n'ar da să mai simtă odata senzația negrăit de dulce din acea neuitată clipă!

Și rezemată cu capul de fotoliu, cu ochii închiși, trăește rând pe rând clipele fericite îngropate în noaptea trecutului și reînviațe acum ca prin farmec la revederea neașteptată a lui Brumarul.

Doamna Fabian nu poate pricepe cum a uitat Vintila zilele fericite de odinioară, pe care ea nu le uită deși a avut multe aventuri sentimentale. Nu înțelege mai ales rezerva lui de acum când s'ar putea folosi de libertatea de care amândoi se bucură.

O dureroasă îndoială îi strânge inima și se întreabă dacă atunci el a iubit-o sau a fost prada unui vis. Caută să-și analizeze starea sufletească care o chinuște și nu poate ști dacă iubirea ce simte că renăște și redeșteptarea celei vechi, sau ea izvoarește din mândria ei de femeie frumoasă care nu are siguranța că a fost iubită de singurul bărbat ce i-a fost drag cu adevărat. După o scurtă ezitare se hotărăște să-i scrie.

În camera mohorâtă și întunecoasă a otelului în care se oprise Brumarul pentru scurtul timp cât avea să rămână în Vaslui, lumina pătrundea cu greutate printre perdelele lăsate până jos. Un scârțâit prelung și enervant al ușei îl făcu să ridice capul și să lase din mână cartea în care cetea.

— Ce vrei frate lîc? întrebă pe chelner.

— Aveți o scrisoare.

— Bine. Pune-o pe masă.

— Asta cere răspuns, zice înșinuant chelnerul; chiar așteaptă aici acel ce a adus-o.

— Taci bre! Ad-o încoace și fă mai multă lumină. Am să răspund.

Cu mișcări leneșe Brumarul desfăcu plicul mic și parfumat, trecu o repede privire peste șirurile mărunț și repezit scrise și se opri la iscalitură: Veronica Fabian. Un zimbet de-o clipă îi lumină chipul, apoi serios, rezemat cu cotul pe pernă, ceti scrisoarea doamnei Fabian.

Domnule Brumarul,

„Dumneata, care analizezi cele

mai ascunse sentimente omenesti, cred că ai fi în măsură a-mi lămurii starea sufletească a unei bune prietene, care în momentul de față este prada unei grozave îndoeli.

Ași dori să-ți pot explica verbal chinurile ei, dar pentru aceasta e nevoie să te deranjezi a veni până la urine. Din scurta întrevvedere de eri am constatat însă, că în cei 15 ani de când nu ne-am văzut, ai devenit un taciturn, un singuratec, și mi-e teamă că nu vei avea bună voința să te abați o clipă din drumul dtale spre a mă vizita, decât doar în cazul când sentimentele vechi ar reînvia și n'ai avea voința a le înăbuși.

În orice caz așa dori să știu părerea dtale: dacă primul amor poate renăște cu aceeași putere după o lungă trecere de timp.

O strângere de mână dela aceea care nu uită, iartă și speră.

Veronica Fabian.

Dna Marioara Fabian se trudise două ceasuri în fața oglindei, ca să ascundă cât mai măiestrit urmele anilor trecuți, se enervase cu cele câteva fire de păr alb care tot eșeau la suprafață, își pusese o rochie vapoasă care îi reliefa apăsător formele corpului său încă destul de frumos și acum, prada unei crude nerăbdări, se primbla prin cameră, oprindu-se ades la geam. Vroia să zărească c'o clipă mai curând pe secretarul care trebuia să aducă răspunsul lui Brumarul. De odată, cum privea pe geam tresări și se repezi la ușă. După câteva clipe se reîntoarse c'o scrisoare, desfăcu plicul cu mișcări nervoase îl aruncă pe masă, și începu să cetească cu nesaț scrisoarea mult așteptată. Dar dela primele rânduri sângele îi fugi dinfața, simți că amețește și se lăsă în fotoliu, continuând a ceti scrisoarea care îi prăbușise planul:

„Doamnă,

Nici odată n'am căutat să învii trecutul. Fiecare om are în cartea vieții sale pagini pe care n'ar dori să le mai cetească. Mai ales pentru mine, ar fi cel puțin o mare imprudență să răscolesc amintiri acoperite de cenușa vremii, deoarece în copilărie am avut numai dureri și în tinereță numai decepții.

Dar scrisoarea dtale atât de neașteptată, mi-a adus aminte de-un vechiu și bun prieten, pe care îl

uitasem, un prieten cu care pe vremuri, împărțeam bucuriile și durerile vieții. E mult de atunci. Mi-aduc aminte că iubea o femeie. O iubea cu toată aprinderea, avântul și încrederea celor 19 ani ce-i avea. Dorea să facă din ea tovarășa vieții sale și întregul său plan pentru viitor, toată setea lui de viață, și-o sprijinise pe această dragoste.

Ce nebunie, — nu-i așa Doamnă? — să te încrezi în dragostea unei femei! Dta, care cunoști atât de bine sub toate multiplele și variatele ei aspecte, ai băgat de samă că de cele mai multe ori aparențele înșeală. Așa a fost înșelat și bunul meu prieten. Dta cu inteligența și spiritul de observație pe care trebuie să-ți l fi dat viața ai observat, cred, că așa numitele convenții sociale cu aparatul lor strâmt și rigid ne atrofiază sufletul și ne ascund adevărata noastră fire așa fel că nimeni nu ne poate cunoaște așa cum suntem. Și mai ales femeile, potrivit acestor conveniențe, se prefac în simple păpuși care îngrijindu-se numai de fizic, neglijează complet inima și judecata. Acest lustru social sub care se ascundea atât de bine femeia iubită de prietenul meu, l'a înșelat amar.

Ea era foarte frumoasă și foarte mândră de frumusețea ei, — după cum s'a văzut mai târziu, — deși n'avea nici un merit, cu aceasta frumusețe trecătoare. El, naivul, vedea în întreaga ei purtare numai nevinovăție și simplitate, deși de fapt, era o calculată cochetărie. O toamnă fine iubirea lui. O cunoscuse când începea să îngălbenească codrul, și încă nu venise zăpada, când se depărta de ea, îngrozit de întunerecul în care se frământa sufletul ei ușor. Dar în acest scurt timp ce cumplită durere i-a fost dat să îndure, ce prăbușire a întregului său plan de viață, ce sfâșietoare decepție. Cel puțin, pe cât știam atunci, se vindecase complet de această boală a „iubirei ideale”.

Să-ți povestesc ultima lor întrevvedere:

Într'o seară prietenul meu intră pe neașteptate în salonașul unde știa că o găsește cetind. Dacă, de odată, s'ar fi pomenit fără de veste pe marginea unei înfiorătoare prăpăstii, încă nar fi avut un mai puternic fior de surpriză. Ea sta pe canapea, iar la picioarele ei pe-un scaunel mic, ședea un student, coleg de facultate și frecvent vizitator

al casei. El, cu capul culcat pe genunchii ei îi vorbea cu aprindere ținându-i strâns mânele. La apariția neașteptată a prietenului meu amândoi se ridicară, și ea veni cu zimbetul obișnuit și cu mâna întinsă, să-i zică: „Bine ai venit“.

E peste puțină să-ți descriu sfârșirea suflatească pe care o îndură atunci pritenul meu. Și-ar fi chiar de prisos: buna dtale prietenă n'ar putea-o înțelege nici odată. Dar, nici un gest, nici o privire, nici o aluzie cât de îndăpărtată, nu i-a trădat complita lui suferință. Rămase puțin vorbind lucruri banale, și se retrase tot atât, de rece și corect fără a da să se înțeleagă că pleacă pentru totdeauna.

De atunci nu s'au mai văzut.

După o cruntă luptă cu el însuși reuși să uite pe femeia care i-a zădărnicit speranțele, și se hotărî să n'o mai vadă nici odată.

Povestește, te rog, aceasta întâmplare prietenei dtale și ea va avea explicația „grozavei îndoeli.“

În ceia ce privește adevărul cuprins în dictonul francez că: primul amor reinvie; iată părerea mea: Dacă împrejurări vitrege despart, — fără voia lor, — două inimi ce se iubesc sincer, curat și puternic, chiar dacă timpul întinde mohorâta aripă a uitării, când aceste inimi se întâlnesc din nou în vârtejul vieții, este explicabil ca iubirea să reinvie. Dar când din împrejurări explicabile ajungi a disprețui azi, ceia ce iubi ai ieri, atunci e mai presus de orice îndoială că iubirea nu mai poate reveni.

„Nu învie morții.“ Asta e sigur. O salutare dela acel care a ertat, a uitat dar nu mai speră.

Vintilă Brumaru.

Doamna Mărioara Fabian aruncă crisoarea pe masă și se ridică.

— Ce om fără inimă, șopti ea cu dispreț. Ar fi o nebunie să-l mai iubesc și totuși...

Un oftăt dureros îi ridică peptul plin. Apoi, cum privirea i se fixase în oglindă, un surâs șters îi lumina fața și potrivindu-și părul șopti:

— Sunt încă frumoasă, mai pot trăi.

Singur

*Iar mă aflu singur, noapte,
Pribegind pe căi răslețe,
Când se darmă în ruine
Primul vis din tinerețe.*

*L-am jăcut un loc în suflet
Alintându-l să se culce,
L-am iubit ș'am plâns cu dânsul...
Dar mă lasă și el astăzi
Trist și singur, și se duce...*

L-am iubit, ș'-acum se duce...

Teofil Bugnariu.

DĂRIRI ȘI IDEI DE LA SEAMĂ

1. Dr. C. Stanca: Problema educației sexelor. Dr. Constantin Stanca este unul dintre distincții noștri medici tănari, la care știința se împerechează admirabil cu stilul. În broșura — pe care o da acum la iveală rezumă abea în 44 de pagini o problemă dintre cele mai importante, atrăgându-ne atenția asupra ei și înfățișându-ne-o în colorii vii și incisive. Vorbește deodată și omul de știință și pedagogul și scriitorul, ceea ce face ea broșura domniei sale să depășească mult cadrul scrierilor de asemenea natură, care sunt mai mult o fațadă, decât un temel. Pornind dela ea, omului i se învederează clar problema și soluția se da dela sine: educația sexuală trebuie tratată ca o chestiune de viață, de viitor de fericire a generației tinere. Ea trebuia să preocupe în măsură largă și pe părinți și pe profesori, pentruca generația tânără să nu mai dibuiască în întunec și să cunoască adevărul în toată lumina lui.

Serisă pentru toți, cari au de educat copiii, cartea dlui Dr. C. Stanca se impune, azi ca o necesitate. O recomandăm cetitorilor noștri cu tot dragul. Ea a apărut în editura „Ardealul“ din Cluj și costă numai 8 lei.

2. Elena din Ardeal: Din inima țării. Volumul de poezii al cunoscutei poete ardelenne cuprinde alături de subtile cantece erotice și pagini patriotice de o valoare incontestabilă. Ele sunt cu atât mai prețioase cu cât sunt o oglindă a sbumului unui suflet, care a tresărit la

fiecare act măreț din ultimile desfășurări ale vieții noastre politice. Dăm aci din volumul Elenei din Ardeal următoarea bucată admirabilă scrisă în formă populară:

Doinele

Doinele, suratele,
Ce le cântă satele,
Din lunca cu florile,
Când vin sărbătorile.

Doinele, odoarele,
Ce stînesc ogoarele,
Și le duc plânsorile,
Și le șterg sudorile,

Doinelor pustiiilor,
Versul ciocărilor,
Ce răsbat cărările,
Și unesc oțtările.

Doinele câmpilor,
Glasul vitejiilor,
Din gura ostașului,
La vatra sălașului.

Doinele Ardealului,
Tainele cavaliilor,
Din dulceața sânelui,
— Dragi îi sunt Românelui...!

3. Dr. G. Stanca: Gheorghe Dima. Într'o broșură de 24 de pagini dl Dr. Sebastian Stanca rezumă însemnătatea marelui nostru compozitor Dima, care a avut acu-i anui jut leul activității sale muzicale de 40 de ani.

După o apreciere justă și admirabilă a personalității lui Gheorghe Dima, autorul ne da biografia și activitatea sa, trecând apoi la o dare de seamă asupra desfășurării mărețelor serbări organizate în Cluj în onoarea marelui maestru. În cadrul acestora reproduce părți alese din aprecierile publicațiilor românești făcute cu prilejul sărbătoririi aceluia, cărui muzica românească îi datorește atât de mult.

Broșura dlui Dr. Stanca este un modest, dar cu atât mai prețios omagiu adus marelui nostru artist.

4. Curierul Băilor. Domni Dr Liviu Câmpeanu și Dr. Emil Teșosu dela facultatea de medicină din Cluj au început să scoată în acest oraș „Curierul Băilor și al stațiilor climatice din România“, o revistă admirabil redactată, cu numeroase ilustrații și cu interesant și prețios material informativ asupra băilor noastre. Revista umple un gol simțit în viața noastră socială și este indispensabilă pentru toți aceia care doresc să meargă la băi și să cunoască viața dela stațiile noastre balneare și climatice. O recomandăm tuturor cu căldură. Adresa revistei: Cluj Piața Unirii Nr. 4.

B.

**Dacă doriți
zaharicale
fine, cereți**

'MELISSA'

CLUJ

TELEFON

6-48 și 6-65

Prețiosul nostru colaborator **DI T. MURĂSANU**, a dat la iveală un nou volum de poezii sub titlul: **„FUM DE JERTFĂ”**. — În numărul proximo vom reveni pe larg asupra acestui volum, care constituie o adevărată surpriză în viața noastră literară. Volumul se poate comanda la autor în Turda și pe la librăriile principale. Costul unui exemplar 20 lei.

Impușcat de-un mort. În Havre s'a întâmplat nu de mult o nenorocire în împrejurări foarte ciudate.

Un grup de muncitori ce erau ocupați la o clădire, auziră în apropierea lor deținutură unei arme. Alergând spre partea de unde venise sunetul aflară într-o groapă pe un sinucigaș ce tocmai își trăsese un glonte în cap; el era deja mort, dar arma fumegândă se afla încă în mâna lui încețată. Muncitorii ridicară cadavrul vrând să-l scoată din groapă. La îndelungă căutare urmă o nouă detunătură și unul dintre muncitori se rostogoli cu'n țipăt în groapă. Un glonte îi străbătuse pieptul. La ridicarea cadavrului, degetele strâmbate ale celui mort trebuie să fi atins trăgătorul și astfel s'a descărcat revolverul.

Sclavele iubirii. În Iaponia exista până bine de curând o obicei străvechi, că fetele frumoase erau predate de părinții lor încă din fragedă junețe posesorilor de case publice sau localuri de petrecere spre a fi deprinse de mici la dans, muzică, la aranjarea mesii și procurarea de distracții. Aceste fete se numeau Geishe. La predare, părinții încheiau un contract cu primitorul care contract obliga pe fetele lor la sclăvie față de stăpân, până atunci, până când vor fi în situația de-a restitui speșele acestuia avute cu creșterea lor și a-și rescumpăra astfel libertatea.

Acest obicei urât astăzi nu mai există. Micuțele slave ale iubirii au fost de curând eliberate. Judecătoria din Osatra a zdrobit lanțurile de aur în cari zăceau încușate mii de fete japoneze și contractele rușinoase încheiate de părinții lor au fost anulate pentru totdeauna.

Un filantrop unic în felul său. Un om original dar care ne-ar fi făcut plă-

cere să-l întâlnim și noi, era brazilianul. Waissou. Acesta trăia în Versailles și făcea zilnic preambulări lungi ce i-le recomandase medicul în interesul sănătății. La plimbările acestea purta totdeauna cu sine o carte de cecuri și când întâlnea vre-un om îmbrăcat săracăcios îl ținea în loc vorbindu-i cam în felul următor:

„D-zeu să te binecuvinte. De ce pari așa necăjit? Îți lipsește ceva? Omul trebuie să fie totdeauna vesel. Dorești poate ceva? Niște parale? Poftim”. Și scoala atunci cartea din buzunar și scria un cec pe-o sumă mai mare sau mai mică, după cum îi părea omul de sărac. Acesta firește o primea cu'n potop de mulțumiri. Când află familia Waissou modul ciudat cu care își trecea timpul acest filantrop în lungile sale plimbări, n'a fost deloc plăcut surprinsă. S'a stabilit că el împărțise deja o sumă de un milion franci. S'a încercat să împiedece plățirea cecurilor, însă cele mai multe dintre ele între cari și unul peste 75 mii de franci erau deja incasate.

Deraieri de stil. Un ziar englez în căutarea deraierilor stilistice ce se fac în repezeala scrisului a cules între altele următoarele firecele:

„Vis-a-vis de mine ședea un domn gras ce mânca un rac de mare, care era un stenograf parlamentar.”

Reporterul unei foi scrie odată cu ocazia unei demonstrații:

„Convoul era foarte frumos și avea o lungime de aproape două mii, tot asemenea și rugăciunea părintelui X.”

Un irlandez căruia probabil nu-i venea la socoteală să-și jertfească liniștea și interesele pentru binele posterității a strigat în discursul ce l-a ținut la o întrunire cuvintele clasice:

„Ce-a făcut vre-odată posteritatea pentru noi?”

Comunicat. Din partea A. C. R. Cluj primim următoarele: Data exactă a celui al doilea concurs de automobile internațional ce va avea loc în România, organizat de Automobil-Clubul Regal Român, cu concursul Automobil-Clubului Regional Cluj a fost fixat definitiv.

Plecarea din București va avea loc în ziua de 30 Mai a. c. Inscriverile se pot face până la 15 Mai 1923 atât la Automobil-Club Regal Român București cât și la Automobil-Clubul Regional din Cluj. Automobilele trebuie prezentate juriului de admitere în ziua de 29 Mai 1923.

Prima etapă duce la Iași. În ziua de 31 Mai 1923 se face etapa Iași-Cernăuți. În ziua 1 Iunie 1923 etapa Cernăuți-Târgul-Mureș. În ziua de 2 Iunie 1923 etapa Târgul-Mureș-Cluj prin Sibiu, Alba-Iulia, Abrud, Turda. În ziua de 3 Iunie 1923 (Sf. Constantin și Elena) va avea loc cursa de coastă, al cărei program se va comunica, pe dealul Feleacului. În ziua de 4 Iulie etapa Cluj-Timișoara cu o cursă de viteză lansată la Timișoara. În ziua de 5 Iunie 1923 etapa Timișoara-Govora. În fine în ziua de 6 Iunie 1923 etapa Govora-București. La 7 Iunie 1923 cursa de viteză pe șoseana Kiseleff din capitală.

Orice informațiuni cu privire la concurs îl dau secretariatele Automobil-Cluburilor București și Cluj.

Judecată prin telefon. Puterea civilizației ne-a adus ocazia să avem judecări și sentințe prin telefon.

Astfel în ziarul „Românul” din America

am avut prilej să citesc un asemenea caz: Un american sub învinuire că ar fi făcut scandal pe stradă a fost chemat în judecată. Ne putând veni din motive serioase, fiind în alt oraș, a cerut să asiste la judecarea sa... prin telefon, prin care să-i se comunice și sentința, pentru a nu mai fi nevoe de amănare, făgăduind a primi sentința plățind amenda cuvenită imediat, la darea condamnării.

Zis și făcut. La sfârșit i se comunică sentința prin care e condamnat la o amendă de 50 dolari. Imediat scoate carnetul de cecuri și emite unul de această valoare asupra unei bănci din orașul cu pricina, scăpând astfel ușor și de acest necaz.

G. P.

Din paradisiul bolșevic. Pentru a aduce noi venituri statului, bolșevicii în căutarea după resurse, au găsit o nouă dare numită „birul morților”.

Dacă moare cineva, familia sa trebuie să plătească un milion de ruble pentru arenda mormântului pe timp de trei luni. După trei luni trebuie să plătească iar această taxă. Și astfel se continuă arendarea la fiecare expirare a acestui termen. În caz dacă nu plătește la data împlinirii arenzei, mortul este desgropat și aruncat pe câmp la câini și corbi. Și multe familii neputând plăti mereu această dajdie oneroasă, sunt nevoite să îndure resemnați această batjocură și tortură ce o suferă iubiții lor și după moarte.

Iată raiul comunist, — cum îl vesează și-l doresc și la noi mulți din „tovărașii” noștri de idei, iată fericirea ce ne-o doresc, unde nici morții nu mai au pace.

G. P.

Unica glumă a lui Washington. Despre marele american Washington se zice că ar fi fost un om foarte posac ce râdea rar de tot și care 'n viața lui n'a făcut decât o singură glumă.

Când s'a desbătut în congres odată chestia înființării unei armate stabile în America, a propus un deputat ca această armată să nu treacă peste numărul de 3000 oameni. Atunci s'a sculat Washington și-a cerut ca al doilea punct în această lege: „Armata dușmană ce ne va călca țara nu-i iertat să fie mai mare de cel mult 2000 oameni” și-a produs cu aceasta prima dată în viața lui ras.

Scrisoare către Isus. Locuitorii unui sat german găsiră de curând prins de creanța unui copac în pădure un balonaș mic din cele cu cari se joacă copiii. Pe balonaș atârna un bilet pe care sta scris numele unei copile din Paris, Diana Drollet, strada 'n care locuia și numărul casei, va să zică adresa exactă, precum și următoarea mică scrisoare, care după toate semnele era adresată pruncului Isus și trimisă poate în ajunul de Crăciun.

„Dragă pruncule Isus! Am rugat pe tata să-ți scrie aceste câteva cuvinte ca să-ți fac cunoscut că cu tot omul am fost bună și m'am purtat cum se cuvine și n'am făcut nicidecum mamei și tatei su-părare. Eu sunt o copilă mică de patru ani. Ași fi foarte fericită dacă mi-ai trimite tu o trăsuriță pentru păpușa mea sau un ursuleț mic. Să știi că eu mă'nchin în fiecare seară. Pe mine mă cheamă D. D., etc.”

Micul balon ce trebuia să ducă scrisoarea lui Isus a străbătut o distanță de

800 klm. până s'a agățat de creanga copacului unde a fost găsit.

Un roman trăit. Uneori îi place vieții să întocmească destinele oamenilor întocmai ca 'n romane.

În orașul St. Charles în statul Illinois America trăește un tinăr desemnat cu numele Laster Morris în vârstă de 31 ani. E fiul unui proprietar de institut de înmormântare și tot odată om sărac lipsit. În același oraș trăește și Dellora Angell nepoata răposatului rege al statului W. Gates, moște nitoare a 35 milioane, foarte frumoasă și în vârstă de 19 ani. Ea cunoaște pe pictorul sărac încă din școală și-a declarat cu hotărâre fermă de ameri cană că nu vrea pe nimeni altul de soț decât pe el. Și tinerii, cari acum de curând și-au serbat logodna nu intenționează nicidecum să locuiască în palate și să ducă viață sgomotoasă ci din contră își vor clădi o casă simplă într'un loc retras și mica Dollora are de gând să facă singură pe gospodina pregătind mâncarea și ajutând la curățitul odăilor. Tinăra pereche va fi urmată în noul ei cămin numai de-o servitoare bătrână și de-un grădinar.

Sfârșitul romanului însă nu se poate ști.

Un morcov cu verighetă. Într'un oraș din Franța, acum douăzeci și cinci de ani, o femeie lucrând în grădină își pierduse verighetă din deget. Toate silințele ce și le-a dat ca s'o găsească au rămas zadarnice. Acum după 25 ani, noul proprietar al grădinii voind să scoată morcovi dintr'un strat, nimeri de-odată unul, și spre marea lui mirare observă că acesta era crescut printr'un inel. Cercetând se constată de fapt că inelul era aceeași verighetă ce se pierduse înainte cu'n șterf de veac și pe care morcovul întâmplător o scotea acum la lumină.

Care-familie română-intelectuală dela țară ar primi peste vară în sânul său în schimbul unei remunerații potrivite pe 2 copii mari ai unui profesor universitar de limba maghiară, care doarec să-și însușiască limba română,—să ne scrie la administrația revistei, arătând și condițiile de plată.

Scrisori dela redacție

Gr. Jivulescu, Dubești. Pe anul acesta mai datoraji 95 de lei.

Constantin Popovici. Abonamentul D-tale este achitat până la 1 Iulie a. c. No. 5 nu l'ați primit din pricina poștei căci noi l'am trimis. Vi l'am trimis din nou.

A. Z. Varietatea motivelor arată, că predilecția pentru poezie nu vă lipsește. Vă trebuie însă, incontestabil, multă stăruință pentru a putea scrie bine. Versurile D-tră sunt banale, iar limba n'are nicio vrajă. Cetiți mult și cu rost, deveniți stăpân pe un stil ales, înflorit și expresiv și — atunci mai trimiteți și la reviste. Sunteți încă tânăr și nu pierdeți nimic dacă vi se publică și mai târziu lucrurile. Au fost scriitori de mare valoare, cari au început să publice abia la 30 de ani. De ce să publicați D-tră abia la jumătate vârsta aceasta?

Duma. „Pe urmele idealului” n'are factura artistică a prozei de azi pentru că să se poată publica.

Dr. Roșu. Dați-ne adresa completă, cu stradă și număr, căci probabil din pricina insuficienței adresei nu primiți regulat revista. Noi o trimitem regulat de aici.

Vasi. Bine c'ai mai dat un semn de viață. Nu măr știam de mult de tine. Când mai vii pela Cluj? Poeziile tânărului le-am primit, dar cu toată aprecierea ce le-o faci, îmi este imposibil să le public. Sunt lucruri începătoare, cu multe neajunsuri încă. Poate mai târziu să scrie și lucruri mai bune. Să ne mai trimiți din când în când, să vedem cum evoluiază.

Grațiana. Motivele nepublicării: rime banale; sămănător-incetșor, termecător-dor, cale-jale; expresii prozaice; ale tale dureri toate, le cunosc incetșor... sufletul tău are o parte... să trăim în chin și jale... greșeli gramaticale: ochii... îmi spune; absurdități: Inima'mi ca să re'nvie cere un suflet oboșit...

PUBLICAȚIILE NOI

Dr. V. Babeș: Pelagra. Cartea Românească 2 Lei.

I. Greangă: Soacra cu trei nurori. Cartea Românească 2 Lei.

N. Iorga: Neamul Românesc din Ardeal. Cartea Românească 2 Lei.

Jean Bart: Proză. Cartea Rom. 2 Lei.

P. Mușoi: Licurg de Plutar, traducere. Editura Revista Ideei, București, 5 Lei.

P. Mușoi: Zile de pibegie de Ernst Coerdery, traducere. Revista Ideei 5 Lei

Abecedarul-jucărie, întocmit de P. Bura după sistemul Dr. R. Boca. Librăria Schässer, Alba Iulia. Preț 12 Lei porto 50 bani.

G. T. Niculescu Varone: Elogiul Frumuseții. 3 lei. Cartea Românească.

Liviu Rebreanu: Plicul, comedie în 4 acte, Cartea Românească, 18 lei.

Bojena Niemtova: Bunica, trad. de Urban Iarnic. Cartea Românească, 30 lei.

Prof. Dr. G. Marinescu: Viața sufletul și opra lui Pasteur, Cartea Românească 20 lei.

Ion Slavici: Budulea Taichii, Cartea Românească 2 lei.

Maria Cunțan: Poezii, Cartea Românească 2 lei.

O. Ghibu: Necesitatea revizuirii radicale a situației confesiunilor din Transilvania, Cluj 10 lei.

Th. P. Speranția: Fete de azi, roman. Editura Steinberg, București Preț 30 lei.

Th. P. Speranția: Vinovată? roman. Editura Steinberg, București: Preț 20 lei.

Foaia Tinerimii, anul VII. No. 4. București. 4 lei ex.

Slove, anul I. numărul 10—11, 2 lei ex. Calafat.

Daruri, anul I. numerii 1—3, Jași

Năzuința, anul I. 10. Editura „Scrisul Românesc”, Craiova, 8 Lei.

Licăriri, anul II. 3. Galați, str. Trei ierarhi, 12, Lei 4.

Cărți, Reviste

românești, franceze, germane, etc. hârtie, articole de birou mașini de scris, confecție de hârtie și imprimare de orice natură la

Librăria - Papetăria - Tipografia

Lepage

Cluj

Cereți cataloage, liste și oferte

2-3

A apărut:

și se găsește de vânzare la administrația noastră:

DOUĂ IUBIRI

versuri lirice de
RADU MĂRGEAN
PREȚUL 7 LEI FRANCO.

Tacâmuri

de prima calitate, nikelate de Solingen, fără gravură duzina-perche cu preț de reclamă de **250 Lei** cu gravură: 265, 295, 485 Lei, la

Kun Mátyás & Fiul
Cluj — Calea Victoriei No. 2.

Adresa telegrafică: Kun cuțitar-Cluj

Lloyd 1596

3—24

A APĂRUT

**Correspondența
comercială română**

de prof. D. VOINA

Prețul 36 Lei și porto. La Librăria Lepage-Cluj.

**Catalog românesc la
Librăria Lepage-Cluj**

2-8

LA

Regele Pălăriilor

au sosit

Noutăți

în specialități de mode de domni.

8-23

Lloyd 1287

Sticle și oglinzi pentru mobilă,
șlefuite în stil baroc, în formă
de stea și flori, precum și după
desenuri, se pregătesc artistic la
Fabrica și șlefnitoria de sticle și oglinzi.

**HUNWALD
CLUJ**

Strada Vlahuță No. 3. Telefon 1-47.
Resmăluim oglinzi stricate.
Lloyd 1152 9-24

*Intreprindere Electrotehnică
Românească***Teodor Maior**

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

Furnizează: Electromotoare, Dina-
muri, Vase pentru gă-
titi, Feară de călcat, Acumulatori, BECURI
pentru orice tensiune și lumină, diferite
alte aparate electrice și materiale de in-
stalație.

Execută: la comandă orice instalațiuni
de lumină, transmițeri de
forță atât în loc cât și în provincie, PRO-
IECTE ȘI OFERTE LA CERERE GRATUIT.

Stațiune de încărcat
9-22 și reparat acumulatori.

Adresa destinatarului:

1228

Emilian Stoica, protopop

jud. Târnava-Mare

Cohalm

AȚI NUMAI ÎNCĂLȚĂMINTE

CU MARCA

„CHAUSURES ECHO“

ESTE LUCRU CONSTATAT, CĂ ACEASTA
ESTE **CEA MAI SOLIDĂ ȘI MAI
IEFTINĂ ÎNCĂLȚĂMINTE**

Baia Diana

Lloyd 1634 3-24

Camere cu aburi și vană pecum și tratament hidroterapeutic, băi igienice cu sulfur, cu sare sau cu estras de brazi.
Control medical.

BERILE fabricii de bere CELL din Cluj

Berea nutritoare

Berea

Hercules și Monostor

Specailitatea deschisă

brună din malți dublu

DEPOURI ȘI REPREZENTANȚE ÎN PROVINCIE

Gherla, Dej, Jibou, Șimleul Silvaniei, Tâșnad, Huedin, Gilău, Iara-de-jos,
Mociu, Uioara, Aiud, Oradea-Mare, Careii-Mari, Satu-Mare, Baia-Mare, Șom-
cuta Mare, Sighetul Marmăției ș. a. m.

*La administrația noastră se găsește de vânzare***Colecția completă din 1922 a revistei
„COSINZEANA“**

*Cu sute de ilustrații, numeroase articole, proză și
versuri, este cel mai potrivit cadou ce se poate
face la zile onomastice, ori la serbări școlare.*

**Prețul unei colecții nelegate Lei 120.—
O colecție legată frumos . . . Lei 180.—**